

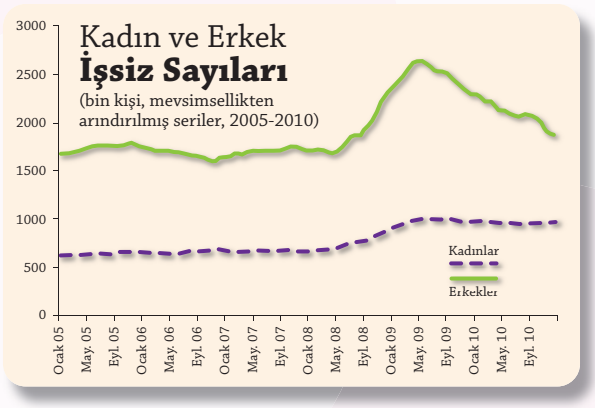
Hazırlayan: **Gülder DEMİR**
Fotoğraflar: **Kayhan KAYGUSUZ**

DAHA ÇOK GİRİŞİMCİ KADIN DAHA ÇOK ZENGİNLİK

Girişimcilik yoluyla bir değer yaratılarak, üretim artırılmakta, yeni kaynaklar oluşturulmakta, istihdam sağlanmakta. Girişimciliğin bireysel faydalarından çok kümülatif faydalarını öne çıkarmak gerekiyor.

Bir 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü daha geride bırakırken, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu (KGK) bir ilke daha imza atarak tarihin sayfalarındaki yerini aldı. 2007 yılında kurulan TOBB KGK, üç yıl içinde 81 ilde bin 550 iş kadınını bir araya getirerek Türkiye'nin en büyük kadın örgütünü oluşturduğu gibi, girişimci kadınları tek bir çatı altında da birleştirmeyi de başardı. TOBB KGK bu süreç içinde de kadınların girişimci olmalarını teşvik edecek ve destek olacak birçok çalışmayı gerçekleştirdi. Kadın girişimcilerin gelişiminin önündeki engelleri tek tek tespit ederek, çözüm için önerilerini dile getirdi. Türkiye'de girişimci kadınların şirketlerinin borsaya açılmadığı tespitinden yola çıkıp, "Kadınlar olarak, ticaret odalarına, borsalara girmediğimiz gibi, bugüne kadar İMKB'ye de hiç girmemişiz" diyerek kadın girişimciliği ve Türk borsası açısından bir ilk gerçekleştirdi. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile eşi Hayrünnisa Gül'ün yanı sıra, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Başkanı Hüseyin Erkan'ın katılımıyla TOBB KGK Başkanı Aynur Bektaş ve illerin KGK başkanlarından oluşan bir grup kadın girişimci, tarihsel bir günde, 2011 yılının 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde İMKB'nin açılış gongunu vurarak, borsanın ilk seansını başlattı. TOBB KGK Başkanı Aynur Bektaş bu etkinliği neden ve niçin yaptıklarını şöyle açıkladı:

"TOBB KGK'nin bir görevi de girişimci kadınlarımızı hem nitelik hem nicelik olarak artırmak. Bankalar durmadan baskı görüyor, 'Kredi vermeyin, kredileri düşürün' diye. Onlar da reel sektörden düşürüp, araba, ev, tüketici kredisi veriyorlar ama reel sektöre, bizim şirketlerimize, özellikle kadınlara kredi verirken ya 'kocanı getir' diyorlar veya olmayan ipotekler istiyorlar. Biz de düşündük, bir finans kuruluşu daha var, o da İMKB. Kadınlara sadece erkeklerin olmadığını, sahibi kadın olan firmaların da, halka açılabileceğini, borsaya girebileceğini anlatalım dedik. Aramızda seçimlerde başarılı olmuş kadınlarımız da var. Dedik ki, 'Hepimiz toparlanalım, İMKB'de gong çalalım, yarım gün de eğitim alalım, kadınlarımıza şunu gösterelim; 'Korkmayın, biz de yapabiliriz, biz de borsaya girebiliriz.' Şirketleri erkeklerden daha önde giden kadınlarımız var. Hazır olan kadınlarımızla bir çalışma grubu kurup, bu kadınların PR hizmetlerini veya İMKB'ye girmek için neler gerekiyorsa yönlendirip, 10 kadın şirketini en azından gelecek yıl içinde halka açabilelim. Ben inanıyorum ki arkası çorap söküğü gibi gelecek. Üstelik KOBİ'lere destek de var."

GİRİŞİMCİ KADIN SAYISI ARTIYOR

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) yayımladığı "2008 Krizinin Kadın ve Erkek İşgücüne Etkileri" başlıklı değerlendirme notunda, kriz süresince erkek işsizliği önemli ölçüde artarken kadın işsiz sayısının fazla etkilenmemiş olduğu görülüyor. TEPAV'ın çalışmasında bu durum, kadınların yoğun çalıştığı sektörlerin krizden daha az etkilenmesi, kadınların kendi işlerini kurmaya başlamaları gibi faktörler sonucu kadın istihdamının krize rağmen artmasına bağlanıyor.

TEPAV'ın çalışmasında kadınların iş gücüne katılımının artmasının, ekonomi açısından olumlu bir gelişme olduğu ifade edilerek, "Ancak, bu durum kadınlar için iş olanaklarının artırılması zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir. Özellikle işsizlik sorunu ile mücadele ettiğimiz bugünlerde, kadın istihdamını artırıcı politikalar üzerinde düşünülmesi bu nedenle faydalı olacaktır" deniliyor.

TOBB KGK, TOBB Genç Girişimciler Kurulu (GKG) ile Türkiye'de girişimciliğin artırılması yönünde yoğun bir çalışma içinde. Tüm bu veriler ışığında Ekonomik Forum Dergisi olarak, Türkiye'de kadın girişimciliğinin geldiği noktayı, TOBB KGK Başkanı Aynur Bektaş ve TOBB KGK içinde yer alan kadın girişimcilerden bazılarıyla düzenlediğimiz bir "yuvarlak masa" toplantısında ele aldık. Her biri Türk reel sektörü için değerli birer isim olan kadın girişimcilerimizin işlerini kurarken verdikleri mücadele ve yaşadıkları deneyimleri birer hikâye tadında sayfalarımızın el verdiği ölçüde yansıtıyoruz. Ayrıca girişimcilik yoluyla bir değer yaratılarak, üretim artırılmakta, yeni kaynaklar oluşturulmakta, istihdam sağlanmakta. Dolayısıyla girişimcilik sadece bireysel olarak girişimci denilen kişinin başarılı olması, para kazanması demek değil. Girişimciliğin bireysel faydalarından çok, kümülatif faydalarını öne çıkarmak gerekiyor. Onun için "Daha çok girişimci kadın, daha çok zenginlik" diyoruz…

TOBB KGK, kadın girişimciliğinde bir dönüm noktası oldu

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu (KGK) Başkanı Aynur Bektaş, kadın girişimci sayısının düşük olmasını Türkiye'nin ilerlemesinin önünde bir engel olarak gördüklerini ifade ederek, ekonomik kalkınmanın ancak sosyal kalkınmayla gerçekleşebileceğini vurguladı. Bektaş, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun konuşmalarında sık sık belirttiği "İş dünyasında kadınları yok farz ederek zengin olamazsınız" sözünü anımsattı ve bir toplumun ekonomik ve sosyal açıdan kalkınmasının sağlanabilmesi ve bunların hayata geçirilmesinin önemi üzerinde durarak "Bu ise ancak girişimcilik kavramına yeteri kadar önem verilmesi ve desteklenmesiyle mümkün olabilir" dedi. TOBB KGK'nin oluşumunu kadın girişimciliği açısından Türkiye tarihinde bir dönüm noktası olarak niteleyen Bektaş, Kurulun oluşumunu şöyle özetledi:

"Tarih 29 Ekim 2007, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, bir avuç kadın ile başlattığı TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nu TOBB Yönetim Kurulu üyesi ve Bursa Sanayi Odası Meclis Başkanı İlhan Parseker ile birlikte yaptığı basın toplantısıyla kamuoyuna açıkladı. TOBB Kadın Girişimciler Kurulu (KGK) olarak açılışımızı da o gün yapmış olduk. Açılışımızın ardından sorular peş peşe gelmeye başladı, 'Siz ne yapacaksınız?', 'Bu kadar çok kadın derneği varken siz neden kuruldunuz?' Tüm bu sorular bize yöneltilirken en büyük kadın kuruluşu olacağımızı bilmiyorduk. Türkiye'de bir ilki gerçekleştiriyorduk ama 81 ilde teşkilatlanabileceğimizi, bugün bin 550 kadın ve bin 500 civarında genç girişimci, genç girişimciler arasında birçok kadının olmasını hayal edemezdim. Sonuçta bugün geldiğimiz nokta 200'ü aşkın ilçe ve 79 ilde faaliyetimizi oluşturduk. Maalesef iki ilimizi, Kars ve Osmaniye'yi hâlâ KGK içine katamadık.

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun oluşumunu Türkiye tarihinde bir dönüm noktası olarak niteleyen TOBB KGK Başkanı **Aynur Bektaş,** Türkiye'de kadınların gelişimi açısından bir strateji oluşturulmadığını, kadınların iş gücüne katılımının da % 28 gibi bir oranla çok düşük olduğunu belirtti.

Tabii biz bu oluşumu yaptıktan sonra, iş oda başkanlarına kalıyordu. Orada da korkularımız vardı. Çünkü yıllarca ne meclisinde, ne kongresinde kadına alışmamış, 20-30 yıl sektörde çalışmış kadınların dışında odalarda kadın olmamış bir kurumun içindeydik. Ancak TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ısrarlı tutumuyla, ilk oluşan kurulun 'Mutlaka yapmalıyız' inadı ve sebatıyla kadın girişimciler hemen hemen her ilde kurullarımızı oluşturduk. Ancak oda başkanlarımız bize yer verse de, bu sefer kurula seçilen başkanlarımız acaba ne kadar başarılı olacak sorusu gündeme geldi. Kurula seçilen başkanlarımızın hepsi birer nefer gibi çalışmaya başladı. Tamamen gönüllü çalıştılar. Hiçbir şekilde bir aidat ya da kendilerine oda tarafından verilen bir ödenek olmadan, bütün masraflarını kendileri karşılayarak çalıştılar. Zaman zaman kendi evlerinde toplantılar yaptılar ya da ceplerinden para verip lokaller kiraladılar ama bu kuruluşa, KGK'ye sahip çıktılar. Buradan başta TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Yönetim Kurulu Üyeleri, oda ve borsa başkanlarımıza ve tüm KGK üyelerine tek tek teşekkür ediyorum."

GİRİŞİMCİ KADINLARIN BAŞINA GÖKTEN ÜÇ ELMA DÜŞMEYECEK

Bektaş, TOBB KGK oluşumuyla birlikte girişimci kadınların değişen bakış açılarıyla neleri başardıklarını ise şöyle dile getirdi: "Seçimlere nasıl girilir, nasıl odalarda yer alınır, başta ben olmak üzere birçok kadın arkadaşımız bilmiyordu. Apar topar 'Hadi kızlar okula' benzeri 'Hadi kadınlar yönetime', 'Yönetim bizim hakkımız' diyerek TOBB seçimlerine girdik ve oda/borsa meclislerindeki kadın sayısını 51'den 149'a çıkarmayı başardık. Rekor, 5 kadınla Kütahya'nın oldu. 87 yıllık oda tarihinde ilk kez 5 kadın yönetime girdi. Bir sanayi bölgesinde, Çorlu'da bir kadın ticaret odası başkanı oldu. Işınsu Kestelli borsa başkanı oldu. 4 kadın meslek komitesi başkanı seçildi. Maalesef çok fazla kadın delegeyi Ankara'ya gönderemedik, sadece 9 kadın gidebildi. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, bu kadınların hepsini erkeklerin adeta yarış ettiği görevlere yerleştirdi. Tabii TOBB Yönetim Kurulu'na da bir kadın girsin isterdik ama inşallah bundan sonraki yönetimlere diyoruz. Çok yeniydik, lobimizi çok iyi yapamadık ve daha fazla çalışmamız gerekirdi. Bu seçimler kadınlara şunu öğretti: Bu defa bazılarımıza gökten üç elma düştü ama bundan sonra düşmeyecek. Biz kendimiz mücadele edeceğiz. Hem sahip olduğumuz meclis üyeliklerini tutacağız, hem de daha çok kadının girmesini sağlayacağız. Üstelik mutlaka yönetimlere de gireceğiz. Çünkü yönetime girebilen kadın, alternatif başkandır. İşte tam da bu noktada TOBB KGK, kadınlara 'Biz de yapabiliriz, biz de en az erkekler kadar yönetimde başarılı olabiliriz' demeyi sağladı."

KADINLAR YUVALARINDAN ÇIKMALI

TOBB KGK Başkanı Aynur Bektaş, kurulun genel olarak girişimciliğin artırılmasını sağlamak üzere tüm Türkiye'de çalıştığını vurgulayarak, "Türkiye'de 1 milyon 300 bin girişimcimiz var, bunun sadece 80 bini kadın. TOBB KGK'nin hedefi, kadın girişimciliğini % 100 artırmak, erkeklerle eşit seviyeye getirmek. TOBB KGK olarak şuna inanıyoruz: Türkiye'de eğer büyüme daha fazla artacaksa bunu gençler ve kadınlarla yapacağız. Dolayısıyla genç ve kadın girişimciliğini artırmak için uğraş vermek lazım. Türkiye'de kadınlarla ilgili birçok dernek, birlik, oluşum var. Ancak bunlar çeşitli konularda ayrışmış durumda. TOBB'da ise kadınlar olarak birleşmeyi yaşıyoruz. TOBB Başkanımız M. Rifat Hisarcıklıoğlu, her gittiği yere TOBB KGK'yi götürerek, konuşma imkânı vererek her zaman destekliyor. Başkanımızın her zaman biz kadınların yanında olduğunu hissediyoruz. Bu süreçte değişimleri de görüyoruz. Örneğin, TOBB odalar tarihinde ilk defa Eskişehir Sanayi Odası vergi törenini eşli yaptı. O ödülü hak eden sadece erkekler değil, onu destekleyen karısı, çocukları, belki firmasında destek veren kadın çalışanlar var. Dolayısıyla kadınlar olarak bundan sonra her yerde olacağız. Evlerimizden çıktık ve çıktığımız yerlere dönmeyeceğiz. Tam tersi yuvalardaki kadınları da daha çok ekonomik yaşama çıkarıp, daha çok öne süreceğiz. Çünkü TOBB KGK'nin görevi bu."

KADINLARIN İŞ GÜCÜNE KATILIMI ÇOK DÜŞÜK

TOBB KGK Başkanı Aynur Bektaş, Türkiye büyüyecekse, artan nüfusunu bir şekilde kucaklayabilecekse kadınların iş gücüne katılımının sağlanmasını Türkiye'nin olmazsa olmazlarından biri olarak gördüğünü ifade ederek şöyle konuştu:

"Türkiye'de işsizlik % 11 olmasına rağmen genç işsizliği hâlâ % 21'lerdeyse, hâlâ kadınların % 60'ı kayıt dışı çalışıyorsa, % 89'u ücretsiz aile işçisi olarak tarımda çalışıyorsa, o zaman hakikaten Türkiye'nin çok büyük bir ayıbı var. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılımı çok düşük, % 28. Oysa Türkiye'nin dünya ve Avrupa ortalamasının üstünü, % 60'ları bulması lazım. Türkiye dünya sıralamasında kadın erkek fırsat eşitliğinde, kadınların ekonomiye katılımında sondan dördüncü olamaz. Türkiye'den sonra Arabistan, Çad, Yemen bulunuyor. Ayrıca Türkiye AB yolunda kararlıysa, kadın sorununu çözmeden hiçbir şekilde bu topluluğa giremez. Türkiye'deki kadın derneklerinin, birliklerinin yapmış olduğu çalışmalar çok iyi niyetli ama devede kulak kalıyor. Kadınların gelişimi açısından bir strateji oluşturulamıyor. Başbakanlığın da kadın istihdamını artırma konusunda genelgesi var. Yasalar var ama sonuç yok. Çünkü kadının çalışma hayatına katılması için kreş, yaşlı-hasta-engelli bakımı gibi kadını işe eşleştirecek kurumlar yok. Hâlâ kadınların karşısında aile engelleri var. Aile kadının çalışmasına izin vermiyor, verse bile kadının elinden parayı alıyor, kadının çalışma şevkini kırıyor. Evlenen kadına tazminatını al deniliyor ve kadın parasını alarak evde oturmaya başlıyor. İşveren olarak bunu engellemek için 'Verelim tazminatını ama çalışmaya da devam et' dediğimizde 'Eşim bir süre evde otur dedi' deniyor. Kadınların önündeki bu tür engelleri aşmamız lazım. Anayasamızın 10. maddesindeki eşitlik ilkesi bilindiği gibi değiştirildi. Engelli, çocuk, yaşlı ve kadını birlikte saydığı kesimlere pozitif ayrımcılık yapılacağı belirtiliyor. O zaman bir çalışma başlatıp kadınların kurumların yönetimlerine, Meclise girmeleri sağlanmalı. Kadınların bütün yönetimlerde, siyasette mutlaka yer almaları gerekir."

> "TÜRKİYE'DE KADINLARLA İLGİLİ BİRÇOK DERNEK, BİRLİK, OLUŞUM VAR. ANCAK **BUNLAR ÇEŞİTLİ KONULARDA AYRIŞMIŞ** DURUMDA. TOBB'DA İSE KADINLAR OLARAK BİRLEŞMEYİ YAŞIYORUZ.
>
> **AYNUR BEKTAŞ**
> TOBB KGK Başkanı

Kadın girişimcilerin **hedefleri büyük değil**

Kadın girişimcilerin şirketlerini kurarken erkeklere göre çok daha farklı nedenler ve beklentilerle harekete geçtiğini ifade eden TOBB Genç Girişimciler Üst Kurul Üyesi **Gülden Yılmaz,** bunun sonucunda az hırslı ciro ve daha düşük istihdamın ortaya çıktığını vurguladı.

Bundan tam 23 yıl önce 1988 senesinde özel bir lisede eğitim danışmanlığı yaparken ihraç fazlası ürünler satmak üzere 25 metrekarelik küçük bir dükkânla yola çıkan Gülden Yılmaz, bugün Türk perakendeciliğinde yeri doldurulamayacak bir markanın, Koton mağazalarının sahibi. İşe 5 milyon sermaye ile başlayan Gülden Yılmaz, bugün 600 milyon dolarlık ciroyu hedefliyor. Yılmaz, bu büyük başarısını zamanlamanın doğru olmasına bağlarken, sektördeki gelişimini şöyle anlattı:

"Başarının şansa ve dönemselliğe bağlı olduğuna inanıyorum. Sektöre ilk adım attığım 80'lerde Türkiye'de tekstil ve konfeksiyon patlaması yaşanıyordu. 90'lı yıllardan sonra konfeksiyon perakendesi gelişti. 95'ten sonra da sektöre yabancıların girmesiyle giderek yükseliş gösterdi. Eğer 80'lerin sonunda bu alana ilk tohumlarımızı serpmeseydik, bugünkü konumumuzda olamazdık. 50 bin dolardan 600 milyon dolara giden hikâyemiz 90'lı yıllar boyunca ektiğimiz tohumların 2000'lerden sonra yeşermesiyle başladı. 2000'lere geldiğimizde 10 mağazası olan küçücük bir perakende şirketiydik. Bir miktar da ihracatımız vardı. 2000 yılından sonra yaptığımız bütün stratejiler aslında Koton'u bugüne getirdi. Geçen sene 400 milyon dolarlık bir ciroya ulaştık. Bu sene ise 600 milyon dolarları hedefliyoruz. 260 mağazayı geçtik. 24 ülkedeyiz. 76 yurt dışı mağazamız var. Bu sene 60 mağaza açacağız. Bunun 20 küsuru yurt dışında. En yoğun mağaza açacağımız yer ise Rusya. Orası için can havliyle çalışıyoruz."

> "KİMSE YADSIYAMAZ **TOBB ŞAHANE BİR İŞ ÇIKARDI.** SON İKİ SENEDEN BERİ GİRİŞİMCİLİKTE HER ŞEY O KADAR GÜZEL ALEVLENDİ Kİ..."
>
> **GÜLDEN YILMAZ**
> TOBB Genç Girişimciler Üst Kurul Üyesi

TOBB ŞAHANE BİR İŞ ÇIKARDI

TOBB Genç Girişimciler Üst Kurul Üyesi Gülden Yılmaz, TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nun (GGK) oluşumunu şöyle özetledi: "TOBB Genç Girişimciler Kurulu 1,5 yıllık bir oluşum ve Ali Sabancı'nın başkanlığında, gerçekten kendi girişimcilik hayatını hayatının bir yerinde başlatmış, başarılı olmuş 35 kişilik rol modellerden oluşuyor. Genellikle kendi sermayelerini kendi çabalarıyla bir şekilde oluşturmuşlar. TOBB GGK örgütlenmemizde de aslında herkes bir ya da iki ili kendi ili olarak kabul ediyor. Ben mesela Adapazarı ile ilgileniyorum. Onlara bir tür hamilik yapıyoruz aslında. Hızlı bir yapılanmayla, oda ve borsa başkanlarının da kabulleriyle Türkiye'nin hemen her ilinde GGK'lar oluşturuldu. Genç girişimciler de aslında kadın girişimcilerden farklı bir vizyonda değil. Kadın veya erkek olarak zengin bir ülke olmak istiyorsak girişimci sayımızı artırmaktan başka çaremiz yok. Biz genç girişimciler tarafında işin daha çok bu yanına odaklanıyoruz."

Yılmaz, TOBB'un Kadın Girişimciler ve Genç Girişimciler Kurulu oluşturmasını değerlendirirken "Kimse yadsıyamaz TOBB şahane bir iş çıkardı. Son iki seneden beri girişimcilikte her şey o kadar güzel alevlendi ve gelişti ki…" diyerek kurulun çalışmalarını şöyle özetledi:

"Bu sene güzel bir şey yaptık. Her sene kasım ayında dünyada kutlanan Global Girişimcilik Haftası var. O hafta normalde Türkiye'de Endeavor diye yine girişimcilik ile ilgili bir kuruluşun katkılarıyla yürümüş. Ancak bu sene hem biz genç girişimciler, hem de kadın girişimciler olarak bu platformu TOBB'un çatısı altında toparladık. Kasım ayından iki ay önce çalışmaya başladık. Girişimcilik adına oldukça güzel sonuçlar aldık. Türkiye genelinde 38 ilde 178 tane etkinlik yapıldı. 16 bin 126 katılımcıya ulaşıldı. Bunun bir kısmı online katıldı. 3 bin civarında. Girişimcilik etkinliklerinde 260 tane partner kurum yer aldı. Bunların 27'si ticaret ve sanayi odalarındandı. Medya büyük ilgi gösterdi ve 300 gazete haberi, 9 canlı yayın, 28 televizyon haberi, 572 internet haberi yapıldı. Tahminen de 20 milyon kişiye bu Global Girişimcilik Haftası'nda bir şekilde dokunduk. Konumuz girişimcilikti. En önemli etkinliklerimizden biri 6-7 Kasım 2010 tarihleri arasında yapıldı. TOBB, bütün genç ve kadın girişimcilerinin başkanlarını bir araya getirerek, Türkiye'nin girişimcilik politikasının ne olması gerektiğini bir kere daha ele aldı. Türkiye'nin zenginleşmesi için yeni sektörlere yönelik global açılımı olabilecek girişimciliğin de desteklenmesi adına birtakım stratejiler oluşturuldu. Biz hâlâ onların peşinde çalışıyoruz. Yine Devlet Bakanı Ali Babacan'ın başkanlık yaptığı TOBB'un Sektör-

ler Şurası'nda, bir kez daha bu isteklerimizi ve girişimcilik konusundaki fikirlerimizi dile getirdik. Bu, hükümet kanadında da ilgi gördü. Şu anda karşılıklı bir çalışma içindeyiz. TOBB GGK'nın tüm üyeleri talep geldikçe illeri geziyoruz. Ayrıca bir televizyon kanalında da girişimcilik yarışmamızı yapıyoruz."

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ KONUSUNDA HASSAS NOKTALAR

Yılmaz, Sakarya Üniversitesi'nden Yardımcı Doçent Rana Özen Kutanis'in "Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları" adlı bir araştırmasına dikkat çekerek, "Araştırma sonucunda özellikle evli ve çocuklu kadın girişimcilerin iş ve aile uyumu konusunda dengeleyici konumda oldukları belirtiliyor. Kadınların çalışma hayatından uzak tutulma sebebini de geleneklere ve eşlerinin eğitimsizliğine dayandığı ifade ediliyor. Bence araştırmada ortaya çıkan en önemli şey kadın girişimcilerin, girişimlerini başlatma nedenlerinin ve ilerleme hedeflerinin pek çocuğunun kişisel özgürlükler ile ilgili olduğunun vurgulanması. Para kazanma bunun altında kalıyor. Kadın öncelikle bağımsızlığını istiyor" dedi.

Türkiye'nin sosyal araştırma eksikliği olduğunu ve sosyal araştırmalarda birçok konuya istendiği gibi ulaşılamadığına işaret eden Yılmaz, bunun bir sorun olduğunu, strateji oluşturulurken bilimsel temele dayandırılamadığını, bu nedenle hep bir şeylerin eksik kaldığını ifade etti. Yılmaz, kadın girişimciliği konusunda ABD'de yapılan bir araştırmayı şöyle dile getirdi:

"Bu araştırmada önemsiz diye açıklanan bir bulgu var, kadın girişimcilerin tahsil düzeyinin erkeklerden daha yüksek olması. Bunu da performansı çok etkilemez diye görmezden geliyorlar. Kadınlar okuyorlar ve işlerinde yükseliyorlar. Türkiye bu konuda çok daha başarılı, kadınlar kariyerlerinde CEO'luğa kadar ilerliyorlar ama kendi işlerini kurmada daha gerideler."

Rapora göre kadın girişimcilerin şirketlerini kurarken erkeklere göre çok daha farklı nedenler ve beklentilerle harekete geçtiğini ifade eden Yılmaz, kadınların başka bir hedefle işlerini yürüttüklerini, bunun sonucunda az hırslı ciro ve daha düşük istihdam yaratmanın ortaya çıktığını vurguladı. Yılmaz, "Türkiye'de kadın girişimciliğini de böyle araştırsak başka bir sonuç çıkacağını düşünmüyorum" diyerek araştırmanın bazı verilerini de şöyle açıkladı:

"2007'de kadınların sahip olduğu şirketlerin ortalama satış cirosu 135 bin dolarken, erkeklerinki 612 bin dolar. Bir defa daha küçük cirolu şirketler kuruyor kadınlar. Kadınların şirketlerinin sadece % 13'ü yıllık 100 bin doların üzerinde ciro yaratırken, bu oran erkeklerde % 30. Kendi işinin sahibi olan kadınlar, erkeklerin % 55'i kadar kazanç sağlayabiliyorlar. Kadın girişimcilerin sahip olduğu iş yerlerinin sadece % 12'sinde başka eleman çalışıyor. Erkek girişimcilerinin iş yerlerinin % 23'ünde girişimci dışında birisi çalışıyor. Kadınların sahip olduğu işletmelerde çalışan elemanlara ödenen ücretler erkeklere göre % 78 daha düşük. Kadınlar genelde kârlılık ve büyüme açısından daha düşük cazibedeki sektörlerde iş kuruyor. Kadın girişimciler, kendi işlerinde erkeklere göre daha az çalışıyor. Erkekler 46, kadınlar 40 saat."

Girişimcilik kültürü kadınlar arasında gelişmeli

Türk özel sektörünün çatı meslek örgütü TOBB'un kurduğu Kadın Girişimciler Kurulu'nun (KGK) Türkiye'deki kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesini, daha donanımlı hale getirilmesini hedeflediğine dikkat çeken İstanbul KGK Başkanı **Hatice Güner Dinçbal Kal,** "Kurul, bu yönde belirlenen politikalarla girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesine öncülük etmeyi amaçlıyor" dedi.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Meclis Üyesi ve İstanbul Kadın Girişimciler Kurulu (KGK) Başkanı Hatice Güner Dinçbal Kal, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. Reklamcılık üzerine master yapan Dinçbal Kal, kadın girişimci olarak cep telefonu sektöründe farklı bir ayrıcalığı da yansıtıyor. Kadınların teknoloji ile iç içe yaşamayı sevmediği yönündeki alışılagelen imajı yıkan Kal, sektöründe ilk kadın meclis üyesi olmasının yanı sıra yine sektörün Mobil İletişim Sistemleri ve Araçları İşadamları Derneği'nin de (MOBİSAD) ilk kadın yönetim kurulu üyesi. Türkiye'de ilk Turkcell mağazası açılışını gerçekleştiren Dinçbal Kal, "BALTÜRK firması olarak önümüzdeki dönemde hedefim son derece yoğun hareketli ve gelişime açık olan telekomünikasyon sektöründeki konumumuzu daha ileriye taşıyarak ülkemizdeki bileşim sektörünün büyümesine katkıda bulunmaktır" açıklamasını yaptı.

Türkiye'de kadın erkek eşitliğinin yasal olarak sağlanmış olmasına rağmen kadınların sosyal ve ekonomik yaşama katkılarının istenilen seviyede olmadığını hatırlatan İTO KGK Başkanı Hatice Güner Dinçbal Kal, "2009 verilerine göre kadınların iş gücüne katılım oranı % 26 civarında. Bu oran AB ülkelerinde ise % 57. Kadınlarımızın eğitim seviyelerinin nispeten daha düşük olması, bunun temel nedenlerinden biri. Sektörel dağılımda ise kadınlarımızın % 49'u tarımda, % 37'si hizmet sektöründe, % 14'ü sanayide çalışıyor. Diğer taraftan

çalışan kadınların büyük çoğunluğunun da kayıt dışı ekonomide çalıştığı tahmin ediliyor" dedi.

Son yıllarda kadın istihdamını artırmaya yönelik proje programların önem kazandığını belirten Hatice Güner Dinçbal Kal, "Özellikle kadın girişimciliği konusunda kamu sivil toplum ve özel sektör kuruluşları tarafından yürütülen program ve projelerde artış görülüyor. Ancak bu program ve projelerin sürekliliğinin sağlanarak bunların bütünlükçü bir bakışla devam ettirilmesi ve toplumun tüm kesimleri tarafından benimsenmesi önemli. Türk özel sektörünün çatı meslek örgütü TOBB'un kurduğu Kadın Girişimciler Kurulu ile Türkiye'deki kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi, daha donanımlı hale getirilmesi hedefleniyor. Kurul, bu yönde belirlediği politikalarla girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesine öncülük etmeyi amaçlıyor."

İSTANBUL KGK, KADIN GİRİŞİMCİLERİN ENVANTERİNİ ÇIKARDI

Türkiye'de girişimciliğin çok üst düzeyde olduğunun söylendiğini ancak uluslararası girişimcilik endeksinde kullanılan "100 yetişkin içinde şirket kuran insanların sayısı" kriterlerine bakıldığında Türkiye'nin 29 ülkenin gerisinde kaldığını ifade eden Kal, kadın girişimcilik rakamlarına bakıldığında da Türkiye'de iş gücüne katılan 2-3 milyon kadının sadece binde 7'sinin girişimci konumunda olduğunu belirtti. Kal, Birleşmiş Milletler tarafından yapılan bir araştırmaya göre, dünyada işlerin % 66'sının kadınlar tarafından görülmesine karşın kadınların dünyadaki toplam gelirin ancak % 10'una, dünyadaki mal varlığının ise % 1'ine sahip olduğunu söyledi.

> TÜRKİYE'DE KADIN GİRİŞİMCİLİK RAKAMLARINA BAKILDIĞINDA, İŞ GÜCÜNE KATILAN 2-3 MİLYON KADININ SADECE **BİNDE 7'SİNİN GİRİŞİMCİ** KONUMUNDA OLDUĞU GÖRÜLÜYOR.
>
> **HATİCE GÜNER DİNÇBAL KAL**
> İstanbul KGK Başkanı

İstanbul Ticaret Odası'nın yaklaşık 350 bin üyesi ile Türkiye'nin en büyük ve dünyanın en önemli odalarından biri olduğuna dikkat çeken Kal, "İTO Yönetim Kurulu Başkanı Murat Yalçıntaş bizi hiç kırmadı ve bize hep güler yüzlü davrandı. Desteklerinde dolayı kendisine buradan teşekkür etmek istiyorum. İstanbul KGK maalesef geç oluştu ama en önemli şeyi başardı, İTO'daki girişimci kadınların envanterini oluşturduk. Girişimci kadınların sayısını bilmiyorduk. Bunun için de hemen bilgi işlem birimiyle çalışmaya başladık. Üye İlişkilerini Geliştirmek adı altında bir grup oluşturduk. İTO'da 2003 yılına kadar kayıtlar tutulurken cinsiyet ayrımı yapılmamış, bu tarihten sonra T.C. kimlik numaraları işlenerek cinsiyet ayrımı işlenmeye başlandığından, bu tarihten sonraki verilere göre 295 bin 371 aktif üyenin 9 bininin, 82 bin 370 şahıs firmasından 8 bin 83'ünün de kadın üye olduğunu tespit ettik" dedi. Kal, bu çalışmadaki amaçlarının İTO'ya kayıtlı kadınların envanterini çıkarıp Türkiye geneline yaymak ve kadınların hangi konularda, nerede faaliyette olduğuna ulaşmak olduğunu, bunu da İstanbul'da başlattıklarını belirtti.

Kadın nüfusunun eğitim düzeyinin yüksekliği ile ücretli çalışanların istihdam payında görülen göreli artışların toplumların gelişmişlik düzeylerinin göstergeleri arasında yer aldığını vurgulayan Kal, kadının eğitim düzeyi yükseldikçe, ekonomik bağımsızlığı arttıkça ekonomik kalkınmaya daha aktif ve daha etkin olarak katıldığını da söyledi.

İSTANBUL KGK, GİRİŞİMCİLİĞİ PROJELERİYLE DESTEKLİYOR

Geçen oda seçimleri döneminde bir kadın açılımı yaşandığını ve Türkiye genelinde tüccar ve sanayicilerin en yaygın sanayi örgütü konumundaki 365 odanın meclisine giren kadın patron sayısının 100'ü aştığını belirten Hatice Güner Dinçbal Kal, gelecek seçimlerde daha fazla kadının oda ve borsaların yönetiminde yer almasını istediğini dile getirdi. İstanbul KGK olarak kadın girişimciliğini geliştirmek anlamında çok değişik projeleri olduğunu ve yoğun bir çalışma yürüttüklerini ifade eden Kal, çalışmaları hakkında şu bilgiyi verdi:

"Kuruldan çıkan en önemli projelerden biri, "Geleceğin İş İnsanları Hazırlanıyor"adlı inovatif düşüncenin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği amaçlayan yarışmaya İTO tarafından onay verilmesi, İTO'da kadınlarımıza KOSGEB eğitimleri başlayacak olup, bu kadınlarımızın KOSGEB'ten destek almaları için önem taşımaktadır.

Almanya Kompass Eğitim Grubu İTO'da ağırlanmış ve eğitimlerin Türkiye'de nasıl uygulanabileceğine ilişkin görüşmeler devam etmektedir.

İTO'da 'Daha Aydınlık Geleceğe' konulu AB'deki kadın girişimciliğini ele alan bir panel yaptık. 'AB Sürecinde Türk Kadının Rolü' adlı bir panel hazırlıyoruz. Hem üyeler arasındaki iş birlikteliğini hem de gönüllü olan arkadaşlarımızın motive olmasını sağlamak amacıyla 'İKGK'da k im kimdir' kitapçığı çıkarttık."

Kadınlar olarak dantel, örgü örüyoruz, yemek yapıyoruz ama bunlar artı değil. Ben de kadınların ev hanımı olarak nitelendirilmesinden çok hoşlanmıyorum. Bizim farklı yönlerimizi göstermemiz lazım. Bu yıl teknoloji çalışma grubunu kurduk. Buradaki en önemli amacımız kadın girişimcilerin teknolojiyi daha yakından takip etmeleri ve buna bağlı olarak da geleceğe yönelik gerçekçi ve isabetli öngörü yapmaları. Dolayısıyla bu alana odaklanan bir network yaratmaları halinde süreklilik ve sinerji yaratmayı hedefliyoruz.

Microsoft'tan Işık Dilorman, TÜBİTAK MAM'dan Prof. Aytül Erçin ve daha birçok kendi alanında başarılı, tamamen teknolojik donanımlı kadınlar aramıza katıldı. 'Teknoloji Destekli Gelecek' adlı paneli yaptık. Aslında hayalimiz Girişimcilik Akademisi oluşturmak. CEBİT'e İstanbul KGK'yı temsilen Prof. Aytül Erçıl katıldı. Bunun dışında ikili uluslararası ilişkileri geliştirmek üzere Suriye ile iş görüşmeleri tertip ettik. 5-12 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen Global Girişimcilik Haftası'nda 12 selediyede ve Bahçeşehir Üniversitesi'nde KOSGEB'le birlikte etkinlikler düzenledik.

Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ve eşi Hayrünnisa Gül'ün de katılımıyla TOBB Başkanımız M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve TOBB KGK Başkanımız Aynur Bektaş ile birlikte İMKB'yi ziyaret ederek 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü İstanbul'da kutladık."

Kadın girişimciliği, kadın istihdamında **olumlu etki** yaratıyor

Bolu KGK Başkanı **Emine Davarcıoğlu,** kadın girişimcilerin, çalışanlarının büyük çoğunluğunu da kadınlardan seçtiğini, sonuçta kadın girişimciliğinin istihdamda çarpan etkisi gösterdiğini vurgulayarak, "Dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde yer alma hedefi güden Türkiye'nin, kadın istihdamını % 50 oranının üzerine çıkarması gerekiyor" dedi.

Bolu TOBB Kadın Girişimciler Kurulu (KGK) Başkanı Emine Davarcıoğlu, çalışma yaşamına 1972'de Bolu Vergi Dairesi'nde memur olarak başlar ve çeşitli kademelerde çalıştıktan sonra 1997'de müdür yardımcılığı görevinden emekli olur. 1998 yılında kendisine ait serbest muhasebecilik ve mali müşavirlik bürosunu açan Davarcıoğlu, 2005'te özel sigortacılık işine başlar. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) Haziran 2009'da faaliyete geçirilen Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi'nde Bolu'yu temsil eden iki delegeden biri Emine Davarcıoğlu olur. Kadın girişimciliğinin artırılması ve yaygınlaştırılması amacıyla 2008 yılında TOBB bünyesinde oluşturulan KGK yapılanması kapsamında Bolu Ticaret ve Sanayi Odası'nca oluşturulan Bolu KGK'nın iki dönemdir başkanlığını yürüten Davarcıoğlu, yıllar içinde edindiği bilgi ve deneyimleriyle, bu platform üzerinden yeni girişimci kadınlar kazandırma çalışmalarını başarıyla yürütüyor.

Aynı zamanda Bolu Belediyesi Başkan Yardımcılığı görevini de üstlenen üç çocuk annesi Davarcıoğlu, KGK'nın başarısının ekonomiye kazandırılan kadın girişimcilerin sayısı ile ölçüleceğini ifade ederek, "TOBB KGK'nın amacı girişimci kadınların önündeki engelleri kaldırmak. Aynı zamanda, illerdeki KGK'lar kadın girişimciliğinin istatistiki veri tabanını doğru ve sağlıklı biçimde oluşturabilmeli ve seyrini takip edebilmelidir" diye konuştu.

Türkiye'de kadın girişimci sayısının düşük olmasının en önemli sebeplerden birinin, kadınların içlerinde yaşadıkları aile veya çevre tarafından desteklenmemeleri olduğuna işaret eden Davarcıoğlu, diğer bir engeli de şöyle dile getirdi:

"Kadınlar, proje ve iş fikri konusunda yeterli üretkenliğe sahip olmalarına rağmen, iş kurmak için gereken asgari sermaye birikimini erkek girişimcilere kıyasla kolay tedarik edemiyor. Bolu TSO'da gerçekleştirilen etkinliklere katılım veya girişimcilik eğitimlerine başvuru ekseninde bakıldığında, güzel ve orijinal iş fikirlerine sahip kadınlar olduğu görülüyor. İşte tam da bu noktada kadınların iş yaşantısına katılım sürecini hızlandıracak faktörleri devreye sokmak önem kazanıyor. Örneğin iş kurma aşamasında olan kadın girişimciler bir süre (iki yıl gibi) vergi ve sigorta priminden muaf tutulabilir. Ayrıca, KOSGEB destek yönetmeliğinde bir düzenleme yapılarak, iş kuracak olan kadın girişimcilere yönelik spesifik destek kalemleri (makine-teçhizat alımı, kadın çalışan istihdamı için prim muafiyeti veya indirimi vb.) oluşturulabilir."

> "TÜRKİYE'DE KADIN GİRİŞİMCİ ORANI İLE MİLLETVEKİLİ ORANI BİRBİRİYLE PARALEL SEVİYEDEDİR. **KADINLARIN TEMSİL DURUMLARI** İYİ TETKİK EDİLMELİDİR. ODA VE BORSALARDAKİ DAĞILIM BUNA İYİ BİR ÖRNEK TEŞKİL EDEBİLİR."
>
> **EMİNE DAVARCIOĞLU**
> Bolu KGK Başkanı

KADIN İŞ GÜCÜNÜN EKONOMİYE KATKISI

Daha dinamik ve bilgiye dayalı rekabetçi bir topluluk haline gelebilmek için toplumun her kesiminin olduğu gibi kadın girişimcilerin de ekonomiye katkısının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulayan Davarcıoğlu, günümüzde kadın iş gücünün ekonomiye katkısı geçmişe oranla artmış olsa da istatistiklerin halen bu oranın çok yüksek olmadığını gösterdiğine dikkat çekti

"Halen, Türkiye İş Kurumu Bolu İl Müdürlüğü'ne kayıtlı, iş arayan kadınların sayısı 2010 sonu itibarıyla 3 bin 27'dir. Bu sayının % 85'ini ilk ve ortaöğretim mezunu kadınlar oluşturuyor. İlk ve ortaöğretim mezunu olup da iş arayan kadınların %81,4'ü 20-39 yaş arasında."

Davarcıoğlu, Bolu'da kadın girişimcilerin sayısında hissedilebilir bir artış kaydedilmemekle beraber, KOSGEB'in Bolu TSO ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ile birlikte gerçekleştirdiği girişimcilik eğitimlerine yöne-

lik talebin, bu potansiyelin harekete geçtiğinin göstergesi olduğunu dile getirdi. Mart 2011 döneminde Bolu TSO ve KOSGEB işbirliğinde yapılacak olan yeni girişimcilik eğitimi için alınan başvuruların % 50'sinin kadınlardan geldiğine işaret eden Davarcıoğlu, "Bolu TSO tarafından yapılan çalışmalarda, kadınların iş dünyasına girişlerinde, sermaye yeterliliği kadar motivasyon ve başarı örnekleri de önemli yer tutuyor. Kadınlar benzeri girişimlerde başarı sağlandığını görmeleri durumunda, gerekli motivasyonu edinip iş kurma düşüncelerini daha hızlı hayata geçirebiliyor" dedi.

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ İSTİHDAMDA ÇARPAN ETKİSİ YAPIYOR

Kadın girişimcilerin önemli özelliklerinden birinin de istihdam üzerindeki etkileri olduğunu belirten Davarcıoğlu, "Kadın girişimciler, çalışanlarının büyük çoğunluğunu kadınlardan seçerek istihdamda çarpan etkisi yapıyor" ifadesini kullandı. Bolu KGK Başkanı Emine Davarcıoğlu şöyle devam etti:

"Kadın girişimciliği, hâlihazırdaki çalışmayan kadın iş gücünün ekonomiye işveren veya ücretli çalışan olarak katılmasıyla artırılabilir. Avrupa ile kıyaslandığında İspanya, Portekiz, Slovakya ve Hırvatistan'ın ardından Türkiye kadın işsizliğinin en yüksek olduğu 5. ülkedir. Kadın istihdamına ilişkin verilere bakıldığında, Eurostat 2009 sonu kayıtlarına göre Türkiye % 24'lük oranla Avrupa'da sonuncusudur. Danimarka ve Hollanda'da kadın istihdam oranının % 70'leri aştığı, Japonya'da % 60 sınırına dayandığı düşünüldüğünde, dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde yer alma hedefi güden Türkiye'nin, kadın istihdamını % 50 oranının üzerine çıkarması gerekir."

Bolu KGK'nın kadın istihdamına yönelik çalışmalarının çeşitli kulvarlarda devam ettiğini, kadınlara el becerisi ve mesleki bilgi kazandıracak faaliyetler yürütüldüğünü ifade eden Davarcıoğlu, kat hizmetleri görevlisi yetiştirme kursu, girişimcilik kursları, birtakım mesleki nitelikli kursları örnek gösterdi. Davarcıoğlu, Bolu KGK'nın diğer çalışmalarını da şöyle anlattı:

"Bunların yanı sıra, önümüzdeki süreçte eksikliği duyulan birtakım alanlarda da yeni istihdam alanları açmaya yönelik kurslar düzenlenecektir. Hasta, yaşlı bakımı vb. Ayrıca kadınların sosyal sorumluluğu çerçevesinde çocukların sağlıklı bir şekilde bakımı ve gelişmesi için köylerde yaşayan kadınlara anne-çocuk sağlığı eğitimleri verildi. Benzeri çalışmalar devam edecek."

TOPLUMSAL TEMSİLDE KADININ YERİ

Kadınların yönetim mekanizmalarında daha fazla sayıda yer alması konusun yıllardır Türkiye'nin gündeminde olduğunu ve henüz çözüme kavuşturulamadığını, gelişmişlik düzeyi diğerlerine göre geriden seyreden, muhafazakâr ve feodal sistemin başat olduğu yerlerde kadınların toplumsal, iktisadi ve siyasal düzlemlerde söz hakkı olmadığına işaret eden Davarcıoğlu, görüşlerini şöyle dile getirdi:

"Gelişmişlik düzeyi yüksek olan bölgelerde, kadınlar toplumun çeşitli katmanlarında aktif biçimde yer almakta. Bu farklılıklar ancak radikal ve sistemli çözümlerle giderilebilir.

Türkiye'de kadın CEO oranının mukayeseli olarak yüksek olması münferit bir parametredir. Yönetim kademelerindeki kadınların başarısına işaret eder ve karar alma mekanizmalarının başında kadınların bilgi ve becerisinin aktif biçimde değerlendirildiğini gösterir. Ancak kadın girişimciliği geniş bir yelpaze üzerinde şekillendiğinden girişimciliğin ölçümlenmesi açısından tek başına yeterli bir gösterge olarak kabul edilemez."

Kadınlara sadece iktisadi alanda değil, tüm toplumsal görev bölüşümlerinde yer verilmesi gerektiğini vurgulayan Davarcıoğlu, "Bugün Türkiye'de kadın girişimci oranı ile milletvekili oranı birbiriyle paralel seviyededir. Kadınların temsil durumları da iyi tetkik edilmelidir. Oda ve borsalarındaki dağılım buna iyi bir örnek teşkil edebilir" diye konuştu.